

การวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุด้วยเทคนิคการสร้างภาพ

PERSONAL FINANCIAL PLANNING FOR EACH SPAN OF AGE WITH PROJECTIVE TECHNIQUE

ประภาพร กิจดำรงธรรม และศิริกุล ตูลาสสมบัติ*

Prapaporn Kitdamrongtam and Sirikul Tulasombat

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Faculty of Business Administration, Meajo University

*Corresponding Author E-mail: sirikul7889@gmail.com

Received June 9, 2023; Revised July 10, 2023; Accepted August 29, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของช่วงอายุที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และ 2) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 500 ราย เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณในการหาผลกระทบของช่วงอายุที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ส่วนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 100 ราย ใช้เทคนิคการสร้างภาพจากแบบทดสอบรูปการ์ตูนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า แต่ละช่วงอายุส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล โดยช่วงอายุวัยเริ่มทำงาน (อายุ 22-30 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารรายได้ ส่วนช่วงอายุสร้างครอบครัว (อายุ 31-40 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงิน สำหรับช่วงอายุการงานมั่นคง (อายุ 41-55 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม และด้านการบริหารหนี้สิน และช่วงอายุเกษียณอายุ (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ส่วนผลวิจัยเชิงคุณภาพยืนยันได้ว่าแต่ละช่วงอายุมีลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การวางแผนการเงินส่วนบุคคล, ช่วงอายุ, เทคนิคการสร้างภาพ, การทดสอบด้วยภาพการ์ตูน

ABSTRACT

The aims of this research were; 1) to study the impact for span of age on personal financial planning behavior; 2) to study behavioral characteristics of personal financial planning in each span of age. It was a mixed method research, the sample consisted of 500 people living in 8 provinces in the upper northern region by using accidental sampling. The quantitative research sample consisted of 400 people, and data were

collected from questionnaires and used multiple regression statistics to find the impact for span of age range on personal financial planning behavior. The qualitative research sample consisted of 100 people used the projective technique by a cartoon test for collecting data and analyzed the data by using the content analysis. The quantitative research results investigated that each span of ages had a positive effect personal financial planning behavior. The start working age (22-30 years old) paid more attention to income management of personal financial planning. The family building age (31-40 years old) emphasized determined financial goals, and savings of personal financial planning. The stable working age (41-55 years old) focused on liability management of personal financial planning and total of personal financial. The retirement age (over 55 years old) concerned more about expense management in personal financial planning. Moreover, the results of qualitative research can be confirmed that each span age range had different personal financial planning behaviors.

Keywords: Personal financial planning, Span of age, Projective technique, Cartoon test

บทนำ

สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายของประชาชนมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งแตกต่างจากรายได้ที่มีแนวโน้มคงที่ไม่มีเพิ่มขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังมีแนวโน้มที่จะลดลงอีกด้วย (เอก ชุณหัชชาชัย, 2563) ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ดังนั้นการวางแผนการเงินเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินของแต่ละบุคคลได้ การวางแผนทางการเงินที่ดีจะช่วยให้มนุษย์เราซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ที่จำกัดสามารถจัดสรรรายได้ให้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และมีเงินเหลือเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน รวมถึงมีเงินออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตเมื่อยามเกษียณ ดังนั้นการวางแผนทางการเงินจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการสร้างและเพิ่มพูนความมั่งคั่งให้กับมนุษย์ (Glenn and Mary, 2013) เมื่อมีการวางแผนการเงินที่ดีในแต่ละช่วงอายุจะช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

Levy (2010), Cascio (2015) และ Bateson (2017) ได้กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงเหตุผลและอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมตามช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งช่วงอายุจะส่งผลต่อความสามารถในการรับรู้ การทำความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เนื่องจากช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีการสะสมประสบการณ์ที่มากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งประสบการณ์จะเป็นตัวชี้วัดความสนใจในประเด็นต่าง ๆ เช่น การวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคต เป็นต้น ดังนั้นในแต่ละช่วงอายุจึงควรที่จะมีการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน (ธนานพ ลิ้มสุวรรณโรจน์, 2562) การวางแผนการเงินในแต่ละช่วงอายุแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ได้แก่ วัยก่อนทำงานอายุไม่เกิน 21 ปี วัยเริ่มทำงานอายุ 22-30 ปี วัยสร้างครอบครัวอายุ 31-40 ปี วัยการงานมั่นคงอายุ 41-55 ปี และ วัยเกษียณอายุ 56 ปีขึ้นไป (ฉัตรฤดี ศิริลำดวน และคณะ, 2563) โดยการวางแผนทางด้านการเงินควรเริ่มจากการปลูกฝังทัศนคติในการออม

และการใช้เงินอย่างเหมาะสมตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเข้าสู่วัยทำงานจำเป็นต้องมีการวางแผนการเงินและจัดสรรรายได้ให้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงต้องมีการเก็บออมเงินเพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และเมื่อเข้าสู่วัยที่มีครอบครัว คนในวัยนี้จำเป็นที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวจึงมีภาระทางการเงินมากสำหรับการใช้จ่ายเงินเพื่อดูแลตนเองและคนในครอบครัว เมื่อเข้าสู่วัยการงานมั่นคงเป็นวัยที่ควรคำนึงถึงการนำเงินไปใช้สำหรับการวางแผนเกษียณมากขึ้น และเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุซึ่งเป็นวัยที่ไม่มีรายได้หรือมีรายได้ลดลงจึงจำเป็นที่จะต้องวางแผนการใช้เงินให้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงเพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ

เทคนิคการสร้างภาพ (Projective Technique) เป็นการกระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนความคิดของตนเองผ่านเรื่องราวหรือกรณีศึกษาที่สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเผยแรงจูงใจ มุมมองทัศนคติ ความรู้สึก และความเชื่อของตนเอง (Seidman, 2012) โดยเทคนิคนี้ประกอบไปด้วยการทดสอบการสร้างประเด็น (Thematic Apperception Tests) การทดสอบด้วยภาพการ์ตูน (Cartoon Tests) และการต่อเติมเรื่องราว (Story Completion) (รศชงพร โกมลเสวิน, 2562) โดยในปัจจุบันเทคนิคการฉายภาพเป็นเทคนิคที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยในด้านการตลาดหรือการสำรวจพฤติกรรมของผู้บริโภค (Petison, 2015) โดยการทดสอบด้วยภาพการ์ตูน หรือการบรรยายภาพด้วยฟองสบู่ (Bubble drawing) เป็นวิธีที่ใช้กันทั่วไปในการผูกประโยคหรือคำ (Stienman, 2008) ซึ่งการผูกประโยคหรือคำถือว่าเหมาะสมในการสำรวจทัศนคติ มุมมอง และความชอบของผู้ตอบแบบสอบถามต่อตราสินค้า ตลอดจนพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสำรวจ (Donoghue, 2000) จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับการใช้เทคนิคการฉายภาพนำมาใช้ในการศึกษาด้านการเงินหรือการลงทุน (นิธิภัคดี กทิตาสตร และ ประภาพร กิจดำรงธรรม, 2562)

จากเหตุผลเบื้องต้น ลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุของประเทศไทยมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์การใช้ชีวิตของแต่ละบุคคลในแต่ละช่วงอายุ ปัญหาที่สำคัญคือ แต่ละช่วงอายุยังขาดความเข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลกระทบของช่วงอายุที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล รวมถึงลักษณะการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุโดยใช้เทคนิคการสร้างภาพเพื่อทำให้การใช้ชีวิตในแต่ละช่วงอายุทางด้านการเงินมีความเหมาะสมและบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ ซึ่งผลของการวิจัยที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐในการส่งเสริมเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินให้ประชาชน รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อบริษัทหรือที่ปรึกษาทางการเงินให้สามารถนำไปสื่อสารกับผู้ที่ต้องการวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของช่วงอายุที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุ

การทบทวนวรรณกรรม

ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลหลายงานวิจัยและแสดงให้เห็นว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน อันได้แก่ ชาลิสา พุกกระรัตน์ (2562)

ได้ศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติทางการเงินที่มีผลต่อการยอมรับความเสี่ยงส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และประสบการณ์ลงทุนแตกต่างกัน มีผลต่อการยอมรับความเสี่ยงส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคลและอิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุน และพฤติกรรมความเสี่ยงในการลงทุนที่มีต่อการวางแผนการลงทุน ผลการศึกษา พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ต่อเดือน มีอิทธิพลของพฤติกรรมความเสี่ยงในการลงทุนมีผลต่อการวางแผนการลงทุน รวมถึง Ng et al. (2011) ได้ศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์การลงทุนและปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ต่อความตั้งใจในการวางแผนทางการเงินยามเกษียณ ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลในเรื่องของสถานภาพทางสังคม อายุ และระดับรายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การวางแผนทางการเงินประสบความสำเร็จ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวกำหนดทิศทางการบริหารการเงินส่วนบุคคล

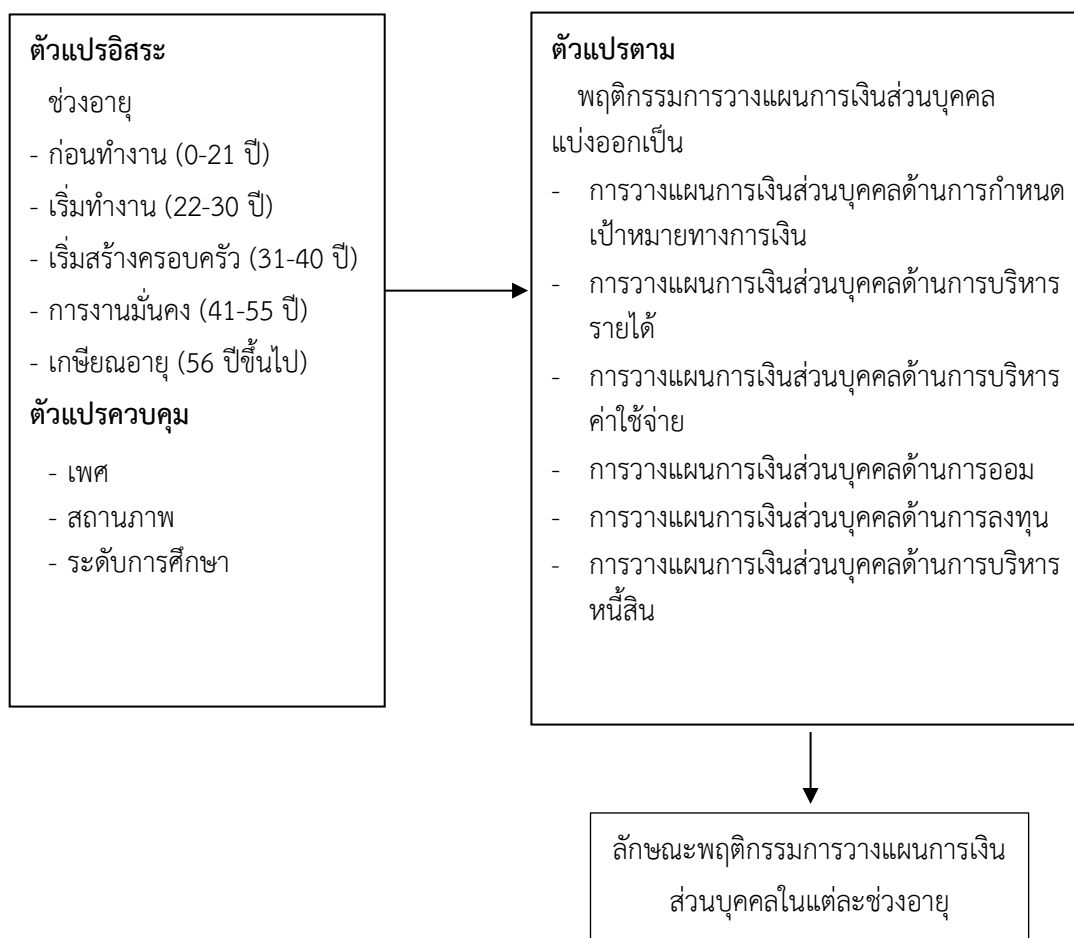
สำหรับงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในช่วงอายุต่าง ๆ นั้น เริ่มจากช่วงอายุก่อนทำงาน Susan and Djajadikerta (2017) ได้ศึกษาความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษาวิทยาลัยในเมืองบันดุง จังหวัดชวาตะวันตก ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจด้านการเงิน มีการวางแผนด้านการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน รวมถึง ธนานพ ลิ้มสุวรรณโรจน์ (2562) ได้ศึกษาการวางแผนการเงินของนักเรียนมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนมากยังมีความรู้ในเรื่องการวางแผนการเงินในระดับที่ไม่ดีเท่าที่ควร แต่มีทัศนคติในเรื่องการวางแผนทางการเงินดีมาก โดยทัศนคติการตั้งเป้าหมายทางการเงินจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ รวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านการออมและการลงทุนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน สำหรับในช่วงอายุเริ่มต้นการทำงาน เอก ชูณหัชชาชัย (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มคนที่เพิ่งเริ่มต้นการทำงานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลสูงสุด คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ และ ปัจจัยด้านทัศนคติ ตามลำดับ ถัดไปช่วงอายุทำงาน ศิริกุล ตูลาสมบัติ (2562) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการการเงินของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ พบว่าเกษตรกรมีการวางแผนการเงินแบบไม่เป็นทางการ และการจัดหาเงินทุนโดยการสะสมเงินออมส่วนบุคคล ส่วนสมบุรณ์ สารพัด และคณะ (2564) ได้ศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชากรวัยทำงานในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประเภทของการวางแผนบริหารการเงินส่วนบุคคลที่กลุ่มวัยทำงานในจังหวัดชลบุรีเลือกใช้มากที่สุดคือ การสร้างความมั่งคั่งผ่านการวางแผนเงินออม การวางแผนใช้จ่ายเงิน และ การวางแผนหนี้สิน โดยอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้ประเภทการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน ส่วนช่วงอายุก่อนเกษียณอายุ ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีการงานมั่นคงนั้น กษวรรณ ขจรเสรี (2560) ได้ศึกษาการวางแผนทางการเงินก่อนเกษียณอายุ พบว่าบุคคล ควรมีการวางแผนการออมเงินและการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อเป็นรายได้ในยามเกษียณ โดยบุคคลสามารถออมเงินด้วยตนเองได้ โดยนำไปลงทุนใน หุ้นสามัญ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ ที่ดิน บ้าน คอนโด ทองคำ ซึ่งผู้ลงทุนควรระมัดระวังเลือกลงทุนในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สุดท้ายในช่วงวัยเกษียณ สุดารัตน์ ทิพาพงศ์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการวางแผนทางการเงินเพื่อคุณภาพชีวิตวัยเกษียณอายุ พบว่า แนวทางในการวางแผนทางการเงินเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณอายุประกอบไป

ด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ การสำรวจตัวเอง การสำรวจแหล่งเงินได้หลังเกษียณ การคำนวณวางแผน เป้าหมายค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ การทำตามแผน และการติดตามทบทวนประเมินผล ซึ่งหากดำเนินการเตรียมความพร้อมทุกขั้นตอนอย่างเหมาะสมแล้วจะทำให้วัยเกษียณมีความมั่นคงในชีวิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed methods research) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี เป็นแบบแผนแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (An Explanatory Sequential Design) ใช้วิธีเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยวิธีเชิงคุณภาพแล้วนำผลเชิงคุณภาพมาอธิบายผลของเชิงปริมาณในเชิงลึก (Creswell, 2015) โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ และพะเยา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มี จำนวน 500 ราย แบ่งออกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) จำนวน 400 ราย ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม การวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้เทคนิคการสร้างภาพ (Projective Technique) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวน 100 ราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1) เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ ช่วงอายุ ตัวแปรควบคุม คือ เพศ สถานภาพ และระดับการศึกษา และตัวแปรตาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การวางแผนการเงินส่วนบุคคล จำนวน 33 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน การบริหารรายได้ การบริหารค่าใช้จ่าย การออม การลงทุน และการบริหารหนี้สิน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบบสอบถามได้มีการกำหนดลักษณะคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ราย ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (Index of Item Objective Congruence (Miller et al., 2003) ผลจากการตรวจสอบ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

2) เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบทดสอบรูปภาพการ์ตูน (Cartoon test) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำแนะนำในการเติมคำพูดในช่องฟองอากาศที่ปรากฏเพื่อแสดงคำพูดของตัวการ์ตูนให้มีความสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรม การวางแผนการเงินส่วนบุคคล โดยแบบทดสอบรูปภาพการ์ตูนประกอบไปด้วยบล็อกการ์ตูนจำนวน 6 บล็อก จำนวน 12 ช่อง ฟองอากาศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ซึ่งใช้แบบเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ (Survey research) ผ่านการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ซึ่งจะใช้แบบทดสอบรูปภาพการ์ตูน (Cartoon test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งในส่วนข้อมูลตัวแปรต้นเป็นข้อมูลลักษณะประชากรที่อยู่ในมาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) และ มาตราการวัดเรียงอันดับ (Ordinal Scales) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการแปลงข้อมูลให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ก่อนนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ สำหรับตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในแต่ละด้านจะใช้ค่าเฉลี่ยรวม (Composite Score) ในการวิเคราะห์

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มต้นจากการอ่านเนื้อหา แล้วทำการแยกแยะจัดกลุ่มตามความหมาย หลังจากนั้นทำการหาแบบแผนของเนื้อหา พร้อมทั้งทำการเชื่อมโยงแบบแผนต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชากรแต่ละช่วงอายุ โดยงานวิจัยนี้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้วิธีสามเส้า (Triangulation) ซึ่งมีการตรวจสอบโดยใช้แนวคิดทฤษฎีจากหลายแหล่ง (Theory Triangulation) ในการตรวจสอบข้อมูลนั้นมีการใช้นักวิจัยหลายท่าน (Researcher Triangulation) ในการร่วมตรวจสอบข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ก่อนทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ได้มีการนำข้อมูลไปตรวจสอบลักษณะการกระจายของข้อมูลในส่วน of ค่าความเบ้ของข้อมูล (Skewness) และ ค่าความโด่งของข้อมูล (kurtosis) ซึ่งพบว่า ข้อมูลในทุกตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ของข้อมูลไม่เกิน 3 และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งของข้อมูลไม่เกิน 10 (Kline, 2016) ซึ่งแสดงว่าข้อมูลนั้นมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) เมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

	ช่วงอายุ	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	กำหนดเป้าหมายทางการเงิน	กำหนด	การ				
						เป้าหมายทางการเงิน	การบริหารรายได้	การบริหารค่าใช้จ่าย	การออม	การลงทุน	การบริหารหนี้สิน
ช่วงอายุ	1.000										
เพศ	-0.058	1.000									
สถานภาพ	0.637	-0.035	1.000								
ระดับการศึกษา	-0.190	0.055	-0.211	1.000							
กำหนดเป้าหมายทางการเงิน	0.162	0.025	0.146	0.101	1.000						
การบริหารรายได้	0.150	-0.038	0.125	0.137	0.646	1.000					
การบริหารค่าใช้จ่าย	0.130	0.015	0.069	0.116	0.677	0.601	1.000				
การออม	0.118	-0.063	0.069	0.123	0.589	0.477	0.515	1.000			
การลงทุน	0.112	-0.025	0.065	0.296	0.360	0.417	0.300	0.576	1.000		
การบริหารหนี้สิน	0.184	-0.047	0.079	0.180	0.427	0.512	0.420	0.635	0.696	1.000	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับการพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารค่าใช้จ่าย มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.015 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้านการลงทุนกับด้านการบริหารหนี้สิน มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 0.696 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามหลักเกณฑ์ของ Hinkle (1998) ที่กล่าวว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าตั้งแต่ +0.90 ถึง +1.00 หรือ ตั้งแต่ -0.90 ถึง -1.00 จะแสดงว่า มีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงจนเป็นตัวเดียวกัน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับต่ำมากถึงปานกลาง ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปรไม่เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงจนเป็นตัวเดียวกัน (Multicollinearity)

สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ

	การวางแผน การเงินส่วนบุคคลภาพรวม	กำหนด เป้าหมาย ทางการเงิน	การ บริหาร รายได้	การ บริหาร ค่าใช้จ่าย	การออม	การลงทุน	การบริหาร หนี้สิน
ช่วงอายุ (อ้างอิง ต่ำกว่า 21 ปี)							
22-30 ปี	0.390***	0.306***	0.446***	0.268***	0.283**	0.515***	0.629***
31-40 ปี	0.403***	0.401***	0.343***	0.298**	0.474***	0.378**	0.718***
41-55 ปี	0.414***	0.342**	0.335**	0.324**	0.444***	0.562***	0.750***
56 ปี ขึ้นไป	0.393**	0.262*	0.286*	0.342**	0.369**	0.652***	0.739***
เพศ (อ้างอิง ชาย)							
หญิง	-0.114*	-0.065	-0.207***	-0.069	-0.170**	-0.119	-0.187*
สถานภาพ (อ้างอิง โสด)							
สมรส	0.089	0.083	0.187*	-0.041	-0.027	0.260*	0.074
หม้ายหรือหย่าร้าง	0.061	0.270	0.036	0.012	0.106	-0.027	-0.238
ระดับการศึกษา (อ้างอิง ประถมศึกษา)							
มัธยมศึกษา/ปวช.	0.394*	0.434*	0.154	0.239	0.502***	0.958***	0.207
อนุปริญญาตรี/ปวส.	0.468**	0.415**	0.105	0.373**	0.577***	0.996***	0.418*
ปริญญาตรี	0.607***	0.489***	0.298*	0.317**	0.570***	1.636***	0.715***
ปริญญาโท	0.872***	0.672***	0.633**	0.631***	0.865***	1.932***	0.905***
ปริญญาโทขึ้นไป	0.694**	0.713**	0.229	0.411	1.053***	1.591***	0.299
ค่าคงที่	2.888***	3.229***	3.119***	3.378***	3.034***	1.432***	2.363***

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ช่วงอายุส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การวางแผนการเงินส่วนบุคคลในทุก ๆ ด้าน ในเชิงบวก ซึ่งบุคคลในช่วงอายุเริ่มทำงาน (อายุ 22-30 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารรายได้มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ส่วน บุคคลในช่วงอายุเริ่มสร้างครอบครัว (อายุ 31-40 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงินมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ สำหรับบุคคลในช่วง อายุการทำงานมั่นคง (อายุ 41-55 ปี) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม และ ด้านการบริหารหนี้สินมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ และบุคคลในช่วงเกษียณอายุ (อายุ 55 ปีขึ้นไป) ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารค่าใช้จ่ายและการลงทุนมากกว่าช่วง อายุอื่น ๆ

ในส่วนของปัจจัยควบคุม พบว่า เพศมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคล ในภาพรวม และ ในด้านการบริหารรายได้ การออม รวมถึงการบริหารหนี้สินในเชิงลบ สำหรับ สถานภาพ พบว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ยกเว้นสถานภาพสมรสที่ส่งผล กระทั่งพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารรายได้ และด้านการลงทุนในเชิงบวก ในส่วน ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาทุกระดับส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม รวมถึงด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการออม และการลงทุนในเชิงบวก

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสร้างภาพ (Projective Technique) เมื่อทำการ วิเคราะห์เนื้อหาพบผลวิจัย ดังนี้

ช่วงอายุก่อนทำงาน (อายุ 0-21 ปี) เป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้เป็น ของตนเอง โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอายุ 18-21 ปี เพื่อเป็นตัวแทน ในช่วงอายุก่อนทำงาน เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่มีวุฒิภาวะเพียงพอในการให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสม ซึ่งการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในช่วงอายุนี้อาจแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง คนกลุ่มนี้มีมุมมองว่าอยากพยายามหารายได้เสริมให้กับตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่ มองว่าการลงทุนทำธุรกิจสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ เมื่อในอนาคตตนเองมีรายได้แล้วจะมีการ จัดสรรเงินส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินเก็บออมและเงินลงทุน สำหรับกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่สามารถสร้างรายได้ เสริมให้กับตนเองได้ กลุ่มนี้มีการวางแผนทางการเงินโดยการจัดสรรเงินออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ ในชีวิตประจำวัน เงินออม และเงินเพื่อการลงทุน แต่จากสถานะเศรษฐกิจที่ผันผวนในปัจจุบันจึง จำเป็นต้องหาข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนให้รอบด้าน เพื่อป้องกันการขาดทุนจากการลงทุน

ช่วงอายุเริ่มทำงาน (อายุ 22-30 ปี) เป็นวัยที่กำลังเริ่มต้นทำงาน เริ่มมีรายได้เป็นของตนเอง ดังนั้นในคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เริ่มมีการจัดทำบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเองในแต่ละเดือน ซึ่งคนส่วน ใหญ่ในวัยนี้มีการจัดสรรเงินเก็บออมก่อนที่จะนำไปใช้จ่าย โดยรายได้ที่ได้รับถูกจัดสรรออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ เงินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เงินสำรองไว้ในยามฉุกเฉิน เงินออม และเงินเพื่อการลงทุน แต่มีบาง กลุ่มที่เพิ่มการจัดสรรในส่วนของเงินออมเพื่อการท่องเที่ยวและซื้อสิ่งของที่ตนเองอยากได้ รวมถึงการ จัดสรรไว้เพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นด้วย โดยวิธีการออมนั้นส่วนใหญ่จะไปเปิดบัญชีเงินฝากประจำ ซื้อสลากออมทรัพย์กับธนาคาร รวมถึงซื้อประกันในลักษณะของการสะสมทรัพย์ ส่วนเงินที่จัดสรรไว้ เพื่อการลงทุนส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ ทองคำ กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ และสินทรัพย์

ดิจิทัล แต่คนช่วงอายุนี้นี้บางส่วนมีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และภาระหนี้สินสูงทำให้ต้องจัดสรรรายได้ไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและจ่ายชำระหนี้สินแล้วจึงจัดสรรเงินที่เหลือเป็นเงินออม

ช่วงอายุเริ่มสร้างครอบครัว (อายุ 31-40 ปี) เป็นวัยที่หน้าที่การงานมีความก้าวหน้า ทำให้มีรายได้และรายจ่ายอยู่ในระดับที่สูง ดังนั้นในวัยนี้จึงมีความรอบคอบในการใช้จ่ายมากขึ้นจากวัยเริ่มทำงาน มีการวางแผนการเงินอย่างจริงจัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวางแผนการเงินเพื่อซื้อบ้าน ซื้อรถ และใช้ในวัยเกษียณ โดยคนส่วนใหญ่มีการจัดสรรเงินรายได้ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ เงินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เงินสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เงินออม และเงินเพื่อการลงทุน โดยในส่วนของเงินจัดสรรเพื่อการลงทุนมีการนำไปลงทุนในสินทรัพย์หลากหลายประเภท เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ พันธบัตร หุ้นกู้ กองทุนรวม ทองคำ และอสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน ซึ่งส่วนใหญ่เพศหญิงมีการเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงที่ต่ำกว่าเพศชาย ส่วนการออมเงินคนส่วนใหญ่ใช้วิธีนำเงินไปเปิดหรือฝากบัญชีเงินฝากประจำ ซื้อสลากออมทรัพย์กับธนาคาร เป็นต้น

ช่วงอายุการงานมั่นคง (อายุ 41-55 ปี) เป็นวัยที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ส่งผลให้การเงินมีความมั่นคงเช่นกัน โดยการวางแผนการเงินส่วนใหญ่ในวัยนี้มีเป้าหมายเพื่อนำไปใช้ในวัยเกษียณให้เพียงพอ เริ่มมีการวางแผนการลงทุนในธุรกิจที่ทำเป็นอาชีพหลังวัยเกษียณ สำหรับการจัดสรรเงินรายได้ส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 4 ส่วนเช่นเดียวกับในช่วงอายุเริ่มทำงานและช่วงอายุสร้างครอบครัวคือ เงินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เงินสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เงินออม และเงินเพื่อการลงทุน โดยในส่วนของเงินออมนั้นมีการนำไปซื้อในส่วนของประกันชีวิตและประกันสุขภาพ ส่วนของการลงทุนเริ่มเน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ

ช่วงอายุเกษียณอายุ (อายุ 56 ปีขึ้นไป) เป็นช่วงอายุที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งในวัยนี้ไม่มีรายได้จากการทำงานประจำ แต่มีเงินใช้จ่ายจากที่ได้เงินออมที่สะสมไว้ในวัยทำงาน หรือเกิดจากการได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น โดยคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จัดสรรผลตอบแทนที่ได้เป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่ค่อยมีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และมีความระมัดระวังเรื่องการก่อหนี้ ส่วนใหญ่เน้นการเก็บออมเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เปิดบัญชีเงินฝากประจำกับธนาคาร การซื้อสลากออมทรัพย์ ซึ่งได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยและเงินปันผล นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการวางแผนสะสมสินทรัพย์ในรูปแบบบ้าน ที่ดิน ทองคำ เพื่อสามารถส่งมอบสินทรัพย์เป็นมรดกให้แก่ลูกหลานต่อไปได้

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสร้างภาพข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าช่วงอายุที่แตกต่างกันจะผลต่อลักษณะพฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคลในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้จ่าย การออม และการลงทุนที่มีลักษณะแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคลในทุก ๆ ด้านในเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับ Ng et al. (2011) พบว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการบริหารการเงินส่วนบุคคล และสอดคล้องกับวิลโล เอื้อฉัตร (2556) พบว่า อายุที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินที่ต่างกัน โดยช่วงอายุก่อนทำงาน (อายุ 0-21 ปี) ลักษณะพฤติกรรมทางการเงินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

ตามการมีรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับพิราวรรณ จิระนนทรพร (2555) พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล โดยการแบ่งกลุ่มนั้นกลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ส่วนกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองได้ กลุ่มนี้มีการวางแผนทางการเงินโดยการจัดสรรเงินออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เงินออม และ เงินเพื่อการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Murphy and Yetmar (2010) พบว่า กลุ่มช่วงอายุนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าการวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญ

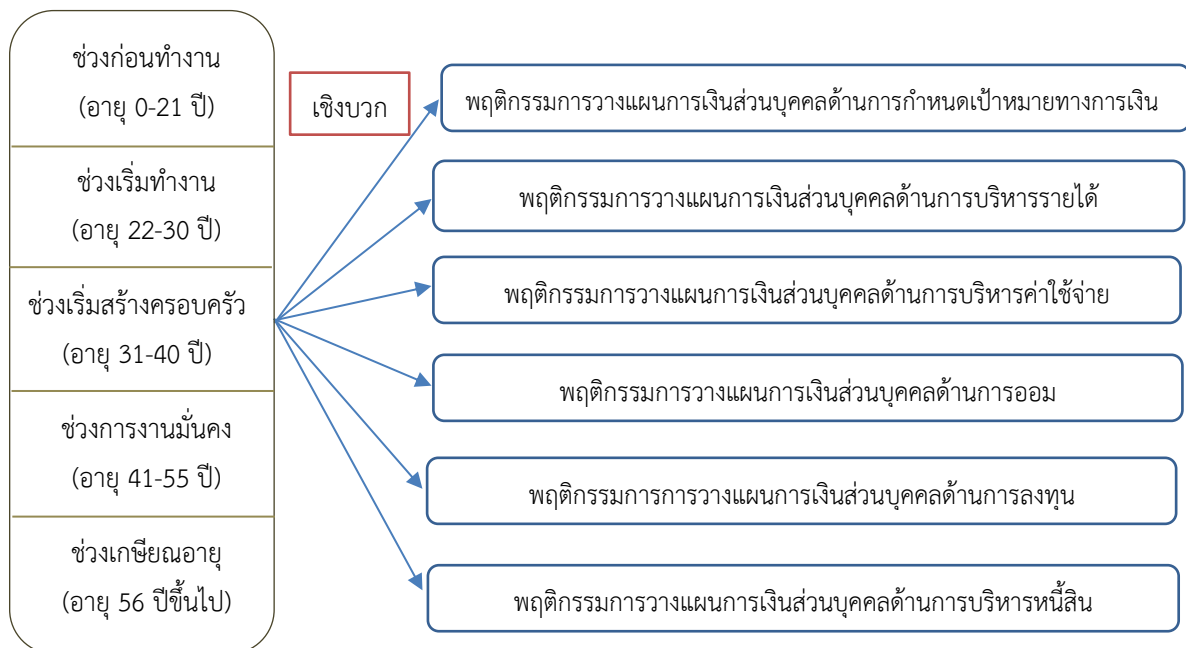
สำหรับช่วงอายุเริ่มทำงาน (อายุ 22-30 ปี) ช่วงอายุสร้างครอบครัว (อายุ 31-40 ปี) และช่วงอายุการงานมั่นคง (อายุ 41-55 ปี) ซึ่งเป็นวัยทำงาน บุคคลในช่วงอายุเริ่มทำงานจะให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารรายได้ ส่วนบุคคลในช่วงอายุเริ่มสร้างครอบครัวจะให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงิน สำหรับบุคคลในช่วงอายุการงานมั่นคง (อายุ 41-55 ปี) จะให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม และด้านการบริหารหนี้สินซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข (2556) ได้กล่าวว่าการกำหนดเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตนั้นทำให้เราสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินชีวิตในแต่ละช่วงอายุได้ และสอดคล้องกับ สมบูรณ์ สารพัด และคณะ (2564) พบว่าการวางแผนบริหารการเงินส่วนบุคคลในช่วงอายุทำงานให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่งคั่งผ่านการวางแผนเงินออม การวางแผนใช้จ่ายเงิน และ การวางแผนหนี้สิน โดยอายุที่แตกต่างกันส่งผลให้ประเภทการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน โดยรายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่ของช่วงอายุทำงานจะถูกจัดสรรออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ เงินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เงินสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เงินออม และเงินเพื่อการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับ Hila (2018) และศิริกุล ตูลาสมบัติ (2562) พบว่า การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญในช่วงอายุทำงานจำเป็นต้องให้ความใส่ใจต่อการวางแผนการเงินเพื่ออนาคต ในส่วนของการออมนั้นกลุ่มช่วงอายุเริ่มทำงาน และกลุ่มช่วงอายุเริ่มสร้างครอบครัว ส่วนการออมเงินคนส่วนใหญ่ใช้วิธีนำเงินไปเปิดหรือฝากบัญชีเงินฝากประจำ ซื้อสลากออมทรัพย์กับธนาคาร รวมถึงการซื้อประกันในลักษณะของการสะสมทรัพย์ แต่สำหรับในส่วนของกลุ่มช่วงอายุการงานมั่นคง ซึ่งเป็นวัยก่อนเกษียณเน้นการออมในลักษณะของการซื้อประกันชีวิตและประกันสุขภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Coile (2015) การวางแผนการเงินจำเป็นต้องมีการคำนวณการเก็บออมให้เพียงพอกับค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายทางการแพทย์เพื่อใช้ในยามเกษียณ สำหรับด้านการลงทุนในกลุ่มช่วงอายุทั้งสามมีการจัดสรรเงินเพื่อนำไปลงทุนในสินทรัพย์หลากหลายประเภท เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ พันธบัตร หุ้น กองทุนรวม ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ และสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับ Altfest (2007) และ Kapoor, Dlabay & Hughes (2009) ได้กล่าวว่า การวางแผนการลงทุนเป็นสิ่งจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบันที่นักลงทุนต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับตนเองและครอบครัว แต่ในกลุ่มช่วงอายุเริ่มสร้างครอบครัวมีการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน โดยส่วนใหญ่ พบว่า เพศหญิงมีการเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงที่ต่ำกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒน์ ทองพิง (2555), วราลักษณ์ ลิมกาญจา และคณะ (2563) และสมบูรณ์ สารพัด และคณะ (2564) ที่พบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล สำหรับกลุ่มช่วงอายุการงานมั่นคงหรือช่วงอายุก่อนเกษียณนั้นเน้นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (2563) พบว่า อายุมีอิทธิพลของพฤติกรรมความเสี่ยงในการลงทุนมีผลต่อการวางแผนการลงทุน

ในส่วนช่วงอายุเกษียณอายุ (อายุ 56 ปีขึ้นไป) เป็นวัยที่ไม่มีรายได้จากการทำงานประจำ แต่มีเงินใช้จ่ายจากที่ได้เงินออมที่สะสมไว้ในวัยทำงาน หรือเกิดจากการได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ดังนั้นในช่วงอายุนี้นี้จึงให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารค่าใช้จ่าย และการลงทุน สอดคล้องกับ Hershey Jacobs-Lawson และ Austin (2013) รวมถึง Lunceford (2017) ที่กล่าวว่า การวางแผนการเงินสำหรับช่วงอายุเกษียณจำเป็นที่ต้องเริ่มต้นวางแผนตั้งแต่ช่วงอายุทำงาน โดยการแบ่งเงินการลงทุนในมิติต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนที่มากขึ้น เพื่อมีเงินไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณซึ่งเป็นช่วงอายุที่ไม่มีรายได้จากงานประจำในอนาคต โดยคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จัดสรรผลตอบแทนที่ได้เป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่ค่อยมีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และมีความระมัดระวังเรื่องการก่อหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ Marcinkiewicz (2017) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญในการวางแผนเพื่อช่วงอายุเกษียณที่มีความสุขและไม่เดือดร้อนคือ การหารายได้เพิ่มขึ้นในช่วงอายุทำงานและใช้เงินเหล่านั้นในการออม แต่ทั้งนี้การใช้จ่ายต่าง ๆ ต้องมีวินัยทางการเงินควบคู่กันไปด้วย สำหรับในส่วนของการออมนั้นส่วนใหญ่ในกลุ่มช่วงอายุนี้นั้นการเก็บออมเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการวางแผนสะสมสินทรัพย์ในรูปแบบบ้าน ที่ดิน ทองคำ เพื่อสามารถส่งมอบสินทรัพย์เป็นมรดกให้ลูกหลานต่อไปได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการลงทุนให้เหมาะสมในแต่ละบุคคล โดยต้องมีการศึกษากลยุทธ์การจัดสรรเงินลงทุน ซึ่งประกอบด้วย การพิจารณาข้อมูลในการลงทุน อัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงในการลงทุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการลงทุนในวัยเกษียณ (นพรัตน์ ศรีศุภภักต์, 2560)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากศึกษาผลกระทบของช่วงอายุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล และลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในแต่ละช่วงอายุด้วยเทคนิคการสร้างภาพบอองค์ความรู้สามารถสรุปได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ช่วงอายุส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน การบริหารรายได้ การบริหารค่าใช้จ่าย การออม การลงทุน และการบริหารหนี้สิน โดยช่วงอายุที่แตกต่างกันจะทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ต่างกัน

สรุป

สรุปภาพรวมของบทความ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ช่วงอายุเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน การบริหารรายได้ การบริหารค่าใช้จ่าย การออม การลงทุน และการบริหารหนี้สิน นอกจากนี้ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เทคนิคการสร้างภาพ (Projective Technique) ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ยังสามารถยืนยันได้ว่าช่วงอายุที่แตกต่างกันจะทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัย พบว่า ช่วงอายุเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และช่วงอายุที่แตกต่างกันจะทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ต่างกันออกไป ดังนั้นประชาชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลให้เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปส่งเสริมให้ประชาชนมีการวางแผนบริหารจัดการทางการเงินที่ดี

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้ได้ค้นพบว่า ช่วงอายุส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เช่น ปัจจัยทางด้านความเสี่ยงและผลตอบแทนที่คาดหวังจากการออมและการลงทุน ปัจจัยทางด้านทัศนคติ ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และประสบการณ์การออมและการลงทุน ฯลฯ

2.2 งานวิจัยนี้ได้ค้นพบว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่ต่างกันออกไป สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการใช้เทคนิคอื่น ๆ เช่น การต่อเติมเรื่องราว หรือการทดสอบการสร้างประเด็น มาช่วยในการฉายลักษณะพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างให้มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กษวรรณ ขจรเสรี. (2560). การวางแผนทางการเงินก่อนเกษียณอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. 1(1), 40-47.

กิตติพัฒน์ แสนทวีสุข. (2556). เงินทองต้องใส่ใจ. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

- ฉัตรฤดี ศิริลำตวน สุภัตราภรณ์ สายสมบูรณ์ และนรา หัตถสิน. (2563). *คู่มือการวางแผนการเงิน*.
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชาลิสา พุกกะรัตน์. (2562). การศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติทางการเงินที่มีผลต่อการยอมรับความ
เสี่ยงส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น*.
7(1), 10-18.
- ธนาพ ลิ้มสุวรรณโรจน์. (2562). *การวางแผนการเงินของนักเรียนมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร*.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะสถิติประยุกต์.
- นพรัตน์ ศรีสุภักดิ์ และคณะ. (2560). กลยุทธ์การจัดสรรการลงทุนในสินทรัพย์ และกลยุทธ์การลงทุน
แบบไม่เน้นเต็มอุตสาหกรรม สำหรับการวางแผนการลงทุนเพื่อเกษียณอายุ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*
31(98), 1-16.
- นิธิภัคดี กิติศาสตร์ และประภาพร กิจดำรงธรรม. (2562). ทัศนคติต่อการซื้อขายหุ้น โดยเทคนิคการ
สร้างภาพ กรณีศึกษาจากนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม*. 13(3), 223-230.
- พัฒน์ ทองพื้ง. (2555). *การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล: กรณีศึกษาเฉพาะครูโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร*: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พิรารวรรณ จิระนนทรภาพร. (2555). *ทัศนคติของประชาชนวัยทำงานในภาคเหนือของประเทศไทยต่อ
การวางแผนการเงินส่วนบุคคล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- รชชงพร โกมลเสวิน. (2562). *เอกสารการสอนชุดวิชา หลักการประชาสัมพันธ์และโฆษณา* (พิมพ์ครั้งที่
3). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- วรลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความ
พร้อมทางการเงิน เพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และ
ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. 19 (2), 28-45.
- วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2556). *ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม*.
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิริกุล ตูลาสมบัติ. (2562). แนวทางการจัดการการเงินโดยใช้ระบบสารสนเทศของกลุ่มผู้ผลิตเต้าเจี้ยว
อินทรีย์. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 17(2), 25-36.
- สมบูรณ์ สารพัด, ศิริสุข อินละคร และ ชไมพร ชินโชติ. (2564). การวางแผนการเงินส่วนบุคคลของ
ประชากรวัยทำงานในจังหวัดชลบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(3), 218-234.
- สุดาร์ตน์ ทิพาพงศ์. (2564). แนวทางการวางแผนทางการเงินเพื่อคุณภาพชีวิตวัยเกษียณอายุ. *วารสาร
การบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(5), 353-365.

- สุทินันท์ พรหมสุวรรณ. (2563) การศึกษาความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคล และอิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุนและพฤติกรรมความเสี่ยงในการลงทุนที่มีต่อการวางแผนการลงทุนกองทุน Super Savings Fund (SSF) ของกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 14(3), 180-193.
- เอก ชุณหัชชาชัย. (2563). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มคนที่เพิ่งเริ่มต้นการทำงานในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. 26(2), 13-23.
- Altfest, L. (2007). *Personal financial planning*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Bateson, P. (2017). *Behavior, development and evolution*. Cambridge, UK: Open Book Publishers.
- Cascio, W. F. (2015). Industrial–organizational psychology: Science and practice. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. 879–884.
- Coile. (2015). Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya. *The International Journal of Business & Management*, 5, 131–149.
- Creswel, J. W. (2015). *A concise Introduction to Mixed method Research*. Los Angeles: Sage
- Donoghue, S. (2000). Projective techniques in consumer research. *Journal of Family Ecology and Consumer Science*. 28, 47-53.
- Glenn, M. & Mary, W. (2013). Personal Financial Management Education: An Alternative Paradigm. *Journal of Financial Counseling and Planning*. 15(2), 79-88.
- Hershey, D. A., Jacobs-Lawson, J. M., & Austin, J. T. (2013). *Effective financial planning for retirement*. Oxford, NY: Oxford University Press.
- Hila, A. (2018). Early retirement and late retirement: Comparative analysis of 20 european countries. *International Journal of Sociology*. 48(3), 231-250.
- Hinkle, D.E. (1998). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin.
- Kapoor, J. R., Dlabay, L. R., & Hughes, R. J. (2009). *Personal finance*. (9th ed.). New York: McGraw-Hill Irwin.
- Kline, R.B. (2016). *Methodology in the Social Sciences. Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. 4nd ed. [n.p.]: Guilford Press.

- Levy, P. E. (2010). *Industrial/organizational psychology: Understanding the workplace*. (3rd ed.). New York: Worth Publishers.
- Lunceford, G. M. (2017). *What is retirement in the 21st Century?* Cleveland, OH: Case Western Reserve University Press.
- Marcinkiewicz, E. (2017). Factors affecting the development of voluntary pension schemes in CEE countries: A panel data analysis. *Central European Economic Journal*. 3(50), 26-40.
- Miller, S. D., Duncan, B. L., Brown, J., Sparks, J. & Cloud, D. (2003). The outcome rating scale: A preliminary study of the reliability, validity, and feasibility of a brief visual analog measure. *Journal of a Brief Therapy*, 2(2), 91-100.
- Murphy, D. S., & Yetmar, S. (2010). Personal financial planning attitudes: a preliminary study of graduate students. *Management Research Review*, 33(8), 811-817.
- Petison, P. (2015). A comparison of three projective techniques: Lessons learned from a business research class. *the International Journal of Applied Business and Economics Research*. 13(6), 4519-4528.
- Stienman, B. R. (2008). Projective techniques in consumer research, *Northeastern Association of Business, Economics, and Technology Proceedings*, 53-261.
- Seidman, I. (2012). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences* (4th ed.). New York, NY: Teachers College Press.
- Susan, M. & Djajadikerta, H. (2017). Understanding Financial Knowledge, Financial Attitude, and Financial Behavior of College Students in Indonesia. *Advanced Science Letters*. 23(9), 8762-8765.
- Ng, Y. H., Tay, W. Y., Tan, N. L. & Lim Y. S. (2011). Influence of Investment Experience and Demographic Factors on Retirement Planning Intention. *International Journal of Business and Management*. 6(2), 196-203.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rded. New York: Harper and Row Publications.